

GOTOWAĆ SIĘ (271) *vb impf*

się (174), się (97).

Oba o oraz a jasne.

inf gotować się (63). ◇ *praes 1 sg* gotuję się (7). ◇ *2 sg* gotujesz się (6). ◇ *3 sg* gotuje się (30). ◇ *1 pl* gotuj(e)my się (2). ◇ *2 pl* gotujecie się (1). ◇ *3 pl* gotują się (17). ◇ *praet 2 sg m* -ś się gotował (2). ◇ *3 sg m* gotował się (40). ◇ *3 pl m pers* gotowali się (16). ◇ *fut 2 sg m* gotować się będziesz (1). ◇ *3 sg m* gotować się będzie (2). ◇ *1 pl m pers* będziemy się gotować (2). ◇ *imp 2 sg* gotuj się (16). ◇ *3 sg* niechaj się gotuje (1). ◇ *2 pl* gotujcie się (6). ◇ *1 du* gotujwa się (1) *RejKup* i3. ◇ *con 1 sg m* bych się gotował (2) *LibLeg, BielKron*, bym się gotował (1) *LatHar*. ◇ *2 sg m* byś się gotował (3). *f* byś się gotowała (2). ◇ *3 sg m* by się gotował (*w tym w a 1 r. błędne znakowanie*) (13). *n* by się gotowało (1). ◇ *1 pl m pers* bychmy się gotowali (3), byśmy się gotowali (2); bychmy *RejAp, RejPos*; byśmy *SkarKaz*; bychmy : byśmy *LatHar* (1 : 1). ◇ *2 pl m pers* byście się gotowali (1). ◇ *3 pl m pers* by się gotowali (15). ◇ *con praet 3 sg m* by się był gotował (1). ◇ *3 pl m pers* by się byli gotowali (2). ◇ *impers con* by się gotowano (1). ◇ *part praes act* gotując się (9), gotując się (1) *KwiatKsiąż.*

Sł stp s.v. gotować, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. Czynić odpowiednie przygotowania, aby w razie potrzeby móc coś wykonać, sprostać czemuś, poddać się czemuś; sposobić się; zamierzać; *accingere Mącz, Calep, Cn; aptare se, parare se Mącz, Cn; expedire se, facessere, paritare, procingere Mącz; accingere se, accingi, comparare se, moliri Cn* (265) : Iutro ku Effezu mamy iść. A gdy się iuż gotowali/ A tłumoki rozdzielali: Ezop támo k nim przyştąpił *BierEz* A4v, S2v; *ConPiotr* 33; *RejKup* c5v, e7, m2v, y6, cc7v; ktho będąc w nędzy bogomyślności mieć nie może/ ten w szczęśliwości będąc ma się gotować y vznawać. *HistAl* G2; *KrowObr* 240v; *BibRadz Ios* 1 arg; Kálibáľzá fle á fle do Skánderbegá aby się potykał/ ále Skánderbeg gothował się niegothuiąc *BielKron* 243, 55v, 305v, 398v [2 r.], 409v, 416, 421v, 442v; *Facessere, Czinić/ wypełnić/ też gotować się precz. Mącz* 113d; *Parito, Vítávicznie się gotuyę. Mącz* 279d, 54a, 294c; *Gotuycie się co napilniey/ ábowiem iuż iest blisko powołanie wálze RejPos* 160, 159, 163v *marg*, 190v *marg*, 193 [4 r.], 251v; *RejZwierc* 118, 136, [207]v; *KochMon* 31; *BudBib Ps* 58/4[5]; *PaprPan* Y3; *ModrzBaz* 116v; ile kroć prośić iego á gotować się będzie/ tey kálki/ która cię godnym czynić może wżyczyć tobie obiecał *SkarŻyw* 36, 36; Nie lza/ nie lza/ iedno łye zá tobą gotować/ A łtopeczkámi twémi ciebie náśládować *KochTr* 5; *StrykKron* 517; *WisznTr* 16; gotuią się obai y iuz wysłali woiska. *ActReg* 182, 4v, 58; *Calep* 13a; *LatHar* 216, 246, 253; *WitosłLut* A2; *PudłDydo* A4v.

gotować się do kogo, do czego (31): Do Boiu się gotuią ná łamym świtaniu. *Prot* D2; *RejPos* 159, 227v, 291; Szczęśliwe to Kroleśtwo/ ktore zá pokoia/ Gotuie się do tarczey/ do Szturmu do boia. *BielSpr* c2; *KochMon* 33; *ModrzBaz* 111; *SkarJedn* 42; iuż do zakonu ktorego wítąpić miał wola/ y do niego się gotował *SkarŻyw* 461, 4, 202, 454, 481 *marg*, 511, 546 *marg*; ábyłmy [...] do onych się niebieskich páłacow łnádniey gotowali *LatHar* 428, [+9]v, 125, 134, 187, 198 (12); Do czegoś się myśl twoia pod łtráchem gotuie. *GosłCast* 47; *PaxLiz* A2, E; Zwiędła iuż twoia młodość/ gotuy się do Bogá/ Ráczey niżli do światá *ZbylPrzyg* B2v.

gotować się od kogo (2): Ták Pan Kryftus ślubował łwym wiernym Zwoleńnikom/ gdy się od nich gotował *ArtKanc* M14, G16v.

gotować się ku komu, k(u) czemu (50): *OpecŻyw* 178v; Ku śpowiedzy gothuuya fię. *RejKup* i3; *HistAl* B5, C, D7v, D8, F7v [2 r.]; *KromRozm III* B2; *Diar* 77; Pijánice/ ktorzy ku mężoboyftwu vmyflnie pijańftwem fye niegotowáli/ áby mężoboyftwo zá wiefłzá wymowką popełnić mogli. *GroicPorz* mm; *LubPs* T6v *marg*; *RejWiz* 146v; trąbili w rogi/ áby fię wżyfcy gotowáli ku obchodzeniu fwiąt Páńfkich. *BibRadz* I 71b *marg*, *Ex* 19 *arg*, *Ier* 46/19; ze dzwonow dzyał náłali ku walce fię gotuiąc *BielKron* 202v, 125, 248v, 299; Molior, Kulzę fię. Pokuřzam fię ócz. Gotuyę fię ku czynieniu czego/ wśluyę co wymyflić. *Mącz* 229c, 87d; *SienLek* 113v; *RejAp* 73v, 74 [2 r.]; *HistRzym* 81, 81 v; każeřz fię nam gotowác ku frogiey licźbie fwoiey. *RejPos* 192v, 8v, 12v, 144v, 185, 227v (9); *RejZwierc* 166v; *KochMon* 31; *SkarŻyw* 341, 487; *WisznTr* 8; *ArtKanc* R19v, R20, S18, T; *GórnTroas* 20; Day nam też Pánie że fię gotuiemy K śmierci *RybGęřli* D2; *WujNT* 470. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym.*

gotować się (na)przeciw(ko) komu (13): Gotuyćie fię przeciwko Bábilonowi *Leop Ier* 50/14; pořłał do Deřpotá Ráckiego powiádáiąc mu áby fię fnim gotował przeciw Turkom. *BielKron* 304, 15v, 85v, 113, 123v, 256v, 305v, 310v; *KwiatKsięż* N2v; *PaprPan* Hh; Gdy fię Chrzeřćiańcy ludzie przeciw Heretykom [...] gotowali: oná dziwnie prágnęła z nimi ná tę drogę iřć *SkarŻyw* 582; *BielSen* 19.

gotować się na co (57): *LibLeg* 11/45v, 184; *RejKup* h6v; *HistAl* B5; na ftále wyznáwanie pana Chriřtuřa i prawdy iego/ pilno się gotowali *MurzHist* T3; *GroicPorz* x2; *Leop Ios* 1 *arg*, *Esth* 16/20, 1.*Mach* 3 *arg*; *RejFig* Bb7; *BielKron* 235, 410, 424, 438v; Pecunia tibi non exigua opus erit ad id quod paras, Będzieć potrzebá nie málo pieniędzy k tey rzeczy ná ktorą fię gotuyeřz. *Mącz* 279c, 13a, 54a, 175d, 279c, 435c, 439a; *Prot* B4v; *GórnDworz* P2v; *RejPos* 11v, 159, 160v, 181v, 241v; *RejZwierc* [233]v; Nie rzeczesz, aby się ten na wojnę gotował, Rychlej do tańca *KochMon* 33; *CzechRozm* 237; gdy fię ná woynę gotuiećie/ niegotuyćiefię iáko ná łup domowy *ModrzBaz* 109; *KochPs* 112; *SkarŻyw* 62, 90, 333; *StryjKron* 717, 737; *CzechEp* *2v; *KochMarsz* 153; *ArtKanc* G16v, L19; wřizfci poddani tak vbodzi yako bogaci/ gotowali fię iáko nawefele zradófcia Pana y Dworu otzekawaiac *PaprUp* D; *GostGosp* 158; *OrzJan* 119; *LatHar* [249], 393 [2 r.], 394; *WujNT* 57, 1.*Cor* 14/8, 1.*Thess* 5 *arg*; *SarnStat* 1055; *SkarKaz* 552a.*Cf Ze zdaniem dopełnieniowym.*

gotować się na kogo (9): botz fię náń iuř żydowie gotu[i]ą/ krzyř ij gozdzie dzialaią *OpecŻyw* 103v; *LibLeg* 9/53; *LubPs* K4, O4; *BielKron* 395v; *CzechEp* 11; *ReszPrz* 8; kiedy woynę przeciw Turkowi podnieřieřz/ álbo fię náń gotuieřz *OrzJan* 118; Nie iedná na cię gotuie fię ręká *KlonFlis* G4.

gotować się dokąd (15): *OpecŻyw* 71; *MiechGlab* 59; *BielKron* 56v, 158v, 310v, 406v, 424; Pergitire ad Phanorinum, Chce yřć/ Gotuye fię do Phánorinum. *Mącz* 350d; *RejZwierc* 136; *StryjKron* 722; Y woléy Páńfkiéy pilnowác/ Y ná on ťwiát fię gotowác. *KochMRot* B3v; *WisznTr* 15; *GórnRozm* B3v; *ZawJeřt* 13; Gdy fię pod Byczynę lud z Kráková gotował. *WyprPl* A3.

cum inf (17): Czo on mowy na nas yzbich fye gotował przicz na wasche Ziemie z woyną. *LibLeg* 11/48; *Leop Is* 36/5; *BibRadz* 2.*Par* 35/22; *BielKron* 46v, 156, 301; Capessere fugam, Gotowác fię vciec. *Mącz* 35c, 45a, 55c; *HistRzym* 61; Y ná śmierć fię zá to vmrzeć gotował. *SkarJedn* 322; *KochPs* 74; *StryjKron* 697; *KochPieř* 34; *GrochKal* 26; *KolakCath* B3v; Phoebus złoty ná ťwiát fię pokázác gotuie *SapEpit* A2.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: na to (2), k temu (1); aby (7), jakoby (4), iż (1), iżby (1)] (13): Nogę Potym iednę przekowali/ ij iakoby ią przybili na to fie gotowali. *OpecŻyw* 139, 87; *HistAl* E8, F7; rofkazał Bazylemu trzeciakowi/ gotować fie w pofelstwie do Cefárza Máxymilianá/ iż fie vpomionął by dano na ítrawę *BielKron* 429; *GórnDworz* Dd7v; iuz fie gotuy ábyś mi vczyłń liczbę doítáteczną ze wśyftkiego. *RejPos* 192v, 1, 241; *BudBib* 3.*Esdr* 1/28; *BudNT Apoc* 8/6; A mnie k temu wśyftkiému godźi fie gotować/ Iżbych mógl oycowfkiego męftwá náfzładowác. *GórnTroas* 21; *LatHar* 216.

W charakterystycznych połączeniach: gotować się do aktu, ku bitwie (5), do Boga (2), do boju (2), ku boju (bojowaniu) (5), do chrztu, ku czynieniu, na drogę (6), w drogę, ku godom, na gody (2), ku gościowi, na koncylijum, k końcu, na leże, ku liczbie, na łup, na męki, ku mężobojstwu, ku mowieniu, do niebieskich pałacow, (na)przeciw nieprzyjacielowi (2), na obiad, ku obronie, na okazyjy, do ołtarza, na on świat, ku Panu, do panskiego stołu, do potrzeby, na prace (2), precz, na prześladowanie, ku przyjsciu Mesyjasza (2), na przyście [Chrystusa], do rozmowy, ku rodzeniu, do sakramentu (2), do sądu, k sądu, na sąd (2), ku słuchaniu, do spowiedzi, ku spowiedzi, do szturm, ku szturm, do śmierci (2), k(u) śmierci (4), na śmierć (2), do (przyjęcia) świętości (4), na święta, do tańca, do tarczej, na urząd, ku walce (3), na walkę (2), ku weselu, na wesele, na wojnę (15), ku zbrojam, na żniwa.

Szeregi: »brać się, (a, i) gotować« (3) : Iuz fie też brał á gotował do Bogá Oyczá íwego *RejPos* 291; *RejZwierc* 136; *ArtKanc* R19v.

»ćwiczyć się i gotować« (1): niechby fię iák do potrzeby ćwiczyli y gotowali [se prepararet] *ModrzBaz* 111.

»gotować się a (i) sprawować (a. przyprawować)« [szyk 4 : 1] (5): íprawował fye y gotował tu ná íwyećye ku wyecznemu á przełpyecznemu wżywányu bogá *KromRozm III* B2; iáko fie ku ták zacnemu á wielkiemu gołciowi gotować á przypráwować małz. *RejPos* 144v, 159, 296v; *RejZwierc* 166v.

W przeni (2) :

gotować się na kogo (1): Podobno iuz frogá śmierć ná mię fye gotuie. *PudłFr* 77.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Bo rozum s cnotą pilnie fie gotuią/ Iż iey rátuia. *RejZwierc* 116.

a. *Stroić się i upiększać; apparari, comparare se Mącz* (6) : przeto gotuy fie iáko krolowa/ vyrzyfz we ínie z Bogiem wesele *BielKron* 122v; *Dum se uxor comparat*, Poki fie gotuye/ Narządza. *Mącz* 62a, 167a, 279d, 280a.

Szereg: »gotować się i przybierać« (1): wśyftkim kazał fie we złocy nosić/ koźdemu thák yáko íam był gotować fie y przybierác rofkazał *GliczKsiąż* F4.

2. W funkcji biernej (6) :

a. *Być przygotowywanym do użytku, do realizacji* (2) : *Bellum struitur*, Woyná fie gotuye. *Mącz* 422c; Iuz ćielce/ y tłufté woły/ Gotuią fye na twé ítoły. *KochPs* 95.

b. *Musieć się urzeczywistnić, być nieuniknionym, oczekiwać kogoś* (4) : Záczym niepoboźnemu dół fye gotuie. *KochPs* 142; áni trwoży co przyśc fię gotuie. *GrabowSet* A4v; to temu íámému przymiérzem do zwycięztwá drógá fie gotuie. *OrzJan* 104; *LatHar* 630.

Synonimy: 1. *ćwiczyć się, przyprawować się, sposobić się, sprawować się, uczyć się*; 2. *czekać*.

Formacje współrdzenne: *nagotować się, wygotować się, zgotować się; gotować się, zgotować się*.

Cf **GOTOWANIE, GOTOWANIE SIĘ, GOTUJĄCY SIĘ**

KW